

Siyasî
Rû. 02
Nivîsandîn
Di Bin Siya
Diktatoran
De
Helim Yûsiv

Heypeyvîn
Rû. 04
Hacermendî Kurd
Beha Şexo Ji Bûyer-
press Re Di-axivê

MAM
Rû. 05
Wêje û Huper
Anahîta Hemo

Daxwaza Me Rojnamegeriyek Bêlayan û Azad e

Nivîsandin Di Bin Siya Diktatoran De

Helim Yûsiv

Nivîsandin mîna şitlekê ye, gava ku di nav axeke baş de bê çandin û seqaeye xweş jê re bê peydakirin, wê ew şitil roj bi roj şîn bibe, bibuşkive û mezin bibe. Wisa jî di hemû astan de nivîsandin dikare ji nivîskarekî re bibe sermîyanekî mezin. Ji asta civakî bigre ku dikare bibe kesayetiyeke berbiçav û bi bandor, hetanî bi asta aborî, ku nivîskarek neçar namîne rojê bi kêmanî heyst seetan ji dema xwe ji bo debara jiyana xwe û malbata xwe winda bike. Wisa hetanî di asta siyasî de karibe bi nivîsên xwe bandorekê li "raya giştî" ya miletê xwe bike û bi helwestên xwe rolekê di nav xelkên xwe de bilîze. Lê, eger ew şitla serhişk ku navê wê nivîsandin e li axeke ne li gorî wê û li beyabanekê an çoleke repinî bê çandin, ku diktatoran erd û ezman lê hişk kirine, wê gavê wê nivîsandin bibe bar, an jî bibe kêra di piшта xwediyê xwe de çikandî. Bi vî awayî wê nivîsandin jî yan bibe liçepikxistineke vala û pesîndaneke erzan û wê xwediyê xwe jî binçavkirin, lêpirsîn, girtin û bidarvekirinê rizgar bike. Lê ewê bibe nivîsandineke bê giyan û rola xwe ya zanistî û ronakbîrî winda bike. Wisa jî wê qinka nivîskêr ji benên darwendên diktatorên biçûk û mezin dîr bimîne. Ji ber ku mekîneya diktatorê mezin dikare bi hezaran diktatorên biçûk ku jê xerabtirin, çêbike. Nivîsandin jî, weku encam, dibe kirineke mîna xwekustîyê, ku yan nivîskar dike yan jî wî davêje nav gerîneka

şopandinê, girtinê û kuştîneke sipî û ji bilî xwekustîyê yan bêdengiyê, tenê rîya derbiderî û xerîbiyê li ber wî vekirî dihêle. Di rewşeke weha de, berevajî nixêr giyanî yê mîna azadî û rûmetê ku di siya diktatoran de diçilmisîn û dirizin, nivîsandin taybetiya xwe diparêze û hemû kirêtiya ku diktator li pey xwe dihêlin dikare bibe mijara berhemên astbilind yê wê jî û hunerê. Li van cihên weha ku asta mirov dadikeve pileya herî nizm, nivîsandin dikare bilind bibe ber bi asta xwe ya herî bilind ve. Ji xwe raz û hêza nivîsandinê di hundirê wê de bi xwe ye, ji ber vê ne ti zordar, ne ti diktator û ne jî ti hêz li ser rûyê erdê dikare bibe kelem di rîya herikandina pêlên tîpan ber bi rûpelên sipî ve û rê li ber derbaskirina sinorên zimanan û yê dewlet û welatan bigre. Li Sûriya berî adara 2011ê û bi dirêjbûna niv sedsalê, rewş bi awayekî din bû. Danûstendînen li ser nûjeniyê, modernîzmê û postmodernîzmê, di nav nivîskaran de, li dar bûn. Ji hemuyan weye ku êdî wê ev rewş heta hetayê bidome, lê meselê çend mehan li ber xwe neda û stûnên wê rewşê hejhişî û hatin xwarê. Bi taybetî di qada nivîskariyê de û li ba kesên ku bi mijarên çand û hunerê ve mijûl in, bi carekê re maske hatin xwarê û erda bin lingên her kesî jî wan hejiya. Hêdî hêdî nivîskarekê ku bi mijarên nûjeniyê ve mijûlbû vegeyriya ber bi sinorê tayîfe û mezhebê xwe ve, nivîskarekê bi mijarên gerdûnî ve mijûlîn vegeyriyan ber bi sinorên eşîre û êla xwe ve û bi hemû hêza xwe dest bi parastîna êla xwe dijî şer û pevçûnên êlên din kir. Wisa jî ramangir û şîrovekarê markisî, ala (La îlaha illa Allah) hilgirt û bi çakûçê xwe dest bi hilweşandina serê dîroka xwe kir û dasa xwe ya sor jî diyarî serokê yekîneyeke çekdarên sunî kir, da ku serê gawirên „Nesîrî“ bifirîne. Herweha kirasê ramanên nûjen, yê ku çavên wan li

hilweşandina pîrozîyan bû, zîvar zîvarî bû. Li bin wî kirasî laşekî lawaz, hejhişî û jihevketî hate xuyakirin, ku dixwaze xwe bi lihêfa mezheb û êlê bipêçe û hezar welatî bike qurbana sinorên êla xwe ya pîroz. Bi vî awayî xîzî an xîyanet bû xala hevbeş ya di navbera hemuyan de. Yê ku bi yekîneyên çekdar re xayîn e, yê ku bi rêjîmê re xayîn e, yê ku bêdeng bimîne xayîn e, yê ku dijî her kesî be xayîn e, yê bê helwest be xayîn e, Yê ku li kêleka miletê xwe û di nav xelkên xwe de li ber xwe bide xayîn e, jixwe yê ku jî meydanan jî bireve ew xayîn e. Wêkî ku me ji nişkê ve û piştî pêncî salî jî nivîsandinê, keşîf kiribe ku nivîskarekê me tenê komeke xayîname ye. Deng jî hêla kesên ku li kêleka çekdaran û şoreşê sekinîne, Wisa jî dengvedana van dîtinan li aliye din, ku weku aliye rêjîmê tê hesabandin, olan dide, ku heman hevok tê dubarekirin. „Evana komeke xayîn in“. Zindiyên herdu alîyan xayîn in û miriyên her du alîyan şehîdên mezin in. Niha ez van gotinan rêz dikim, dê hinek min jî, ji ber ku ez ne li her du hêlan im, bi xîyanetê tawanbar bikin, ku ev helwesta „ne li dijî û ne pê re“ di dema şoreşan de helwesteke xayînan bi xwe ye. Di encamê de, ev dîmenê trajekomedî yê li holê encama sereke ya xerakirina giyanê mirovane ku ev pêncî sal in li welatêkî ku hem nixêr wî yê giyanî û hem jî avahiye wî yê bilind bi ser serê xelkên wî welatî de tene hilweşandin. Eger rabûna perdeya li ser van kavîlan û vî xerakirina giyanî û çandî ya ku em tê de dijîn hewcedarî çend mehan bû, gelo rastkirin û çekirin û avakirina van avahiye hilweşiyayî, wê hewcedarî çiqase dem be? Gelo wê karabin jî nû ve bêne avakirin jî? Ev jî pirseke wisa ye ku pala xwe dide eşê û di nav mij û dûmanê de kûr û dûr diçe.

Nebêje Min Bi Kurdî Nivîsiye !

Rodî Hesen

Kurdên Rojavayê Kurdistan mîna Kurdên parçên din ên Kurdsitanê rûbirûyê sitem, zulm û zordariyeke yekcar giran bûne, û çewandinên mezin dîtine. Lewra jî „bi gelek hûrguliyên wê zordariyê di civatên xwe de vedibêjin û şevbuhêrkên xwe pê derbas dikin. Giringiya bidawîyanina wê sitemê û bîdestxistina mafên rewa yê gelê Kurd weke neteweke resen, ku di nav de mafên xwendina bi zimanê Kurdî biserbestî û giringîpêkirina çanda Kurdî, tewerê sereke yê van nîqaş û giftûgoyan e. Lê di pratîkê de, tiştekî din heye. Kurd bi destên xwe projeyên şofenist û dagirkeran pêktînin û biserdixin. Wate „bi awayek ne rasterast projeyên şofen jî qonaxa masterplanîyê dikin warê pratîkê de. Ev xwexapandin jî her curê zordariyeke derveyî kambaxtir e. Şop û dewsên wê xwexapandinê bi zû jî çareser nabin. Heftiya borî, digel jimareke hevalên ji rojavayê Kurdistanê -nivîser, hunermendê şewekarî û rojnamevan in- li kelteriyakê li bajêrê Hewlêrê, paytexta Herêma Kurdistanê, rûniştibûm. Di dirêjahiya civatê de rewşa siyasî ya herêma Rojhilata Navîn û çarenivîsaziya wê qonaxê bo Gelê Kurd bû mijara herî sereke. Hevalek ji wan hevalan xwest ez nerîna xwe di wê barê de bînim ziman. Min jî jê re got: „Min nerîna xwe di gotarekê de, ku berî çend heftayan di rojnameya Wişê de belavbûbû, (Wişê) rojnameyêke heftiyane ye li

Hewlêr bi Kurdî ya jêrîn (Sorani) derdikeve, min ew nerîna anîye ziman û dixwazim tu bixwîni. Bersiva hevalê min dereng neket û di cî de, bi zimanekî matmayî jî min pîrs kir: „Nebêje min te bi Kurdî nivîsiye“?! Vê pîrsa seyr (ecêb) a hevalê min -li gorî min- gelek serpêhatiyên li dor rewşa nedixweş a zimanê Kurdî ku bi min re di van çend salan de derbasbûne, Ji malxêzîneya bireweriyana a mêjî derxist û ber bi serû ew hilkişandin û vejandin. Yek jî wan serpêhatiyên, sala 2009 an dema ku ez endam bûm di partiyeke Kurdî de, ku nûnertiya wê li herêma Kurdistanê li bajarê Silêmanî heye, (niha ez ne endam im). Di konfiranseke wê partiye de, dema serkirdeyê wê partiye naskir ku giringiyê bi ziman didim, ji min re got: „Heta tû babetekê bi Kurdî bixwîni, tu dê sê babetan bi Erebi bixwîni“. Ji dêlva ku min li ser fêrbûna zimanê Kurdî meraqîr û tîtir bike (weke ku min hêvî dikir), berevajî wê çendê wî hewlîda min dilsar bike! Carekê, ne şaş bim sala 2008 bû, li nik hevalekî xwendinê bûm, dema wî hevalê min dît ku ez malperên Kurdî diçûpênim, bi zimanekî mişt sivkîpêkirin got: „Çima tu zimanê Kurdî dixwîni? Zimanê Erebi hesantir û dewlemetir e“. Wê gavê min hest kir ku şermê bi temamî ez dagir kirim! Destpêka hatina me bo berdewamkirina xwendinê li herêma Kurdistanê, bihtirên xwendekarên Rojavayê Kurdistanê li heman malaxwendekaran diman. Me xwe bi hev dida naskirin û behsa projeyên siberojê dikir. Komeleke karên hevbeş jî hebû ku me dixwest bi hev re bikin. Ew xwendekarên ku niyaz û xwesteka wan a fêrbûna zimanê Kurdî hebû, gelekî kêmbûn.

Ya malwêrantir ew bû ku xwendekarên me yê ku di zanîngeha Selahedîn de dixwendin daxwaz dikirin ku ez zimanê xwe bi zimanê Erebi bidin ji ber li zanîngeha Selahedîn zimanê fermî Kurdî (Zarava Sorani) ye. Xwendekar dikarin hinek caran bi Erebi ezmunên xwe bidin bi mercê erêkirina profesorê ku dersê dide wan. Ev rewş hevdem li gel wê çendê bû, ku bêhtirên xwendekaran endamên partiye Kurdî bûn. Xala hevbeş jî ya ku tevhîya partiyên bo wê xebatê dikin ew e „Xebat bo rêdan bi fêrbûn û xwendina zimanê Kurdî bi awayekî fermî li welat (Sûriya)“. Paş destpêkirina kirîza niha ya welatê Sûriyê, desthelata rêjîma Beşar Esed bi ser Rojavayê Kurdistanê de hin bi hin kêmbû. Ew jî derfeteke zêrîn bo Rojavayîyan anî pêş. Li ser asta zimanê Kurdî jî nişanên dilxweşker derketin, bi sedan korsên fêrbûna zimanê Kurdî, bi astên cuda cuda, lidar ketin. Saziya Zimanê Kurdî (SZK) hat damezrandin, SZK ku yek jî rêxistinê ser bi Tevgera Civaka Dîmokratî (TEV-DEM)ê de ye, di çarçoveya zimanhişkiyê de xebateke cidî û balkêş kir, lê dîsan jî, ta niha di torên medya civakî (Facebook) de, zimanê nivîsîn û pêwendîkirinê Erebi ye. Herwiha, tevî ku gelek insiyatîvên Kurdîkirina Kurdên Rojava destpê kirin, hîna jî zimanê fermî Erebi ye. Malperên Kurdên Rojavayê Kurdistanê yê ku beşê wan ên Kurdî hene, degmen in, ji xwe malperê Kurdî efyûn in! Her ku ev rewşa dilnaxweşker tê bîra min gotîneke apo Osman Sebrî xwe li ber çavên min radixe: „Mirovê giringiyê nede ziman, cih li jiyana netewî nagire“. Hêvîdar im, zû ew qonax bê ku êdî kes nepirse: „Nebêje min ku te bi Kurdî nivîsiye“?!

Şerê Ne Diyar Li Ser Sê Derwazan

Luqman Silêman

Nexşeya siyasî ya hersê partiyên mezin li Kurdistanê jî ku dest pê dike? Di roja 1.6.1976an de Yekîtiya Nîştîmanî Kurdistanî li Şamê hat damezrandin û ji wê demê ve heta weke niha ew girêdanên Yekîtiyê bi taybet Mam Celal bi Şamê ve mane, lê kes nîzane ew bi çi

watê û bi çi girêkê hatine girêdan, diyar e ku kes nikare wan girêkên jî çil salî ve hatine girêdan veke û ne jî nas bike. Lê piştî ku Şoreşa Islami li Îranê bi ser ket ew peywendiyên Yekîtiyê Nîştîmanî di navbera Şam û Tehranê de hatin hevbeşkirin. Demuqratî Kurdistanî ew jî piştî ku Şoreşa Kurdî li Kurdistanê Iraqê têk çû, piraniya kadir û serkirdayetiya wê xwe li Îranê girtin û carekê di jî wir Şoreşê li Kurdistanê Iraqê destpê kir, PKK jî di sala 1984an de ji Libnanê û di bin desthilatdariya rêjîma Sûriyê de destnişana Şorerşê li Bakurî Kurdistanê kir, her sê partiyên mezin di Kurdistanê de bi her çar

rêjîmên dagirker re di navbera şîdandin û sistkirinê de bûn ta salên notî, ew şerê ku di nav her sê partiyên mezin de jî şerê ragihandinê dakete devê livingê her yekî dixwest yê di jî meydanê rake lê kesî nikarî wê bi dest bixe. Bêguman ew şerê di navbera her sê partiyên ne gelek dûr bû ji bandora peywendiyên ku bi salan bi her çar rêjîmên dagirker re hatine danîn. Piştî ku Kurdistanê Iraqê Federalî hate erêkirin û her du partiyên mezin bûne desthilatdar, alavên lîstîkê hatin guhertin, Nûşêrwan Mistefa jî nav Yekîtiyê vekîşiya û partiya Goran damezirand û xwe weke partiyêk opezesiyon nişan kir pêşberî herdu partiyên mezin, lê Mistefa nikarî ji rêjîma Îranî dûr bikeve û carekê di ma êsir û

girêdayî şîretên Îraniyan. Ji ber vê yekê hin kesan digotin ku vekîşandina Nûşêrwan jî nav Yekîtiyê bi xwe lîstîkê bû di navbera Mam Celal û Nûşêrwan de, ji ber ku piştî hikûmeta Kurdî çêbû û her du partî bûne desthilatdar rewş jî û rengê xebatê jî pê re hatin guhertin û herêma Kurdistanê ma weke du hikûmetan di yek avahiye de, partî ma li ser du derwazan yek yê Bîrahîm Xelîl bi Turkiyê re û yê di Sêmalika bi Sûriyê re, partiyên biçûk xwe li partiya dê girtin û Partî xwest ku hêdî hêdî cilîkê jî bin lingên Mam Celal bikişîne û Yekîtiyê kete xirêna mirinê.. ji lewma Nûşêrwan li ser dikeke cida hate xuyakirin. İro piştî şoreşa Sûrî û ragihandina PYD jî sê kantonan re şer û lîstika di nav her sê partiyên de hate asteke di, ew şerê ne diyar yê ku di bin

gelek nawan de nema bê berjewendiyên herêmê û bandorên wan tene kirin.... Heger ku İran deriyê Silêmanîyê li ber Goran û Yekîtiyê bigre weke masiyê ku mirov wî jî avê derxe, wê bikevin ber xirêna mirinê yan divê xwe radestî partî bikin û ew nemumkin e li cem xelkên Silêmanîyê û heger ku Turk jî deriyê Bîrahîm Xelîl li ber partî bigrin ew jî weke masiyê ku mirov jî avê derxe yan wê xwe radestî Yekîtiyê û Goran bike û yan wê bikeve ber xirêna mirinê. Ew razî yan ne razî ta astekê wê di bin bandora tekîliyên bi Turk û İraniyan de bimînin, lê ew binbandor çiqas in...? Ev şerê İro yê kevî e, lê bi alav û şewene nû ye, lewma dema ku Partî Demuqrati erênîyê nade kantonên ku PYD (PKK) li Sûriyê ragihandin, ew ne ji ber ku ew kanton

hindik in ji kurdan re na, yan PYD nêzîkî rêjîma Sûriyê ye, na ji ber ku kurd ketine du xetan... Xeta İnan,Şam, PKK, Yekîtiyê, Goran, PYD ev yê ku kantonan dipejîrin û Turkî, Demuqrati û hin partiyên ku kantonan napejîrin... İnan bi hemî hêz û alavên xwe piştigiriya her sê kantonên li Rojavayê Kurdistanê dike, ne ji bo jî kurdan hez dike na, ew dixwaze rîyekê jê re bimîne ta bighe devera Elewîyan û ya di li dijî Turkiyê ye. Piştî heft-heşt mehan ji şoreşa Sûriyê PDK-Iraq xwest ku PYD jî PKK bistîne û wê bixe bin bandora xwe, lê hemî hewlên wê têk çûn...paşê PDK xwest partiyêk cemawerî li himberî PYD çê bike da ku desthilatdariyê hevpar bike bi PYD re...PDKS hate ragihandin lê ta ku jî PYD jî were kesî jî xwe re nake hevpar....

Hunermendê Kurd Beha Şêxo Ji Bûyerpress Re Di-axive

- Du caran hewldana kuştina Mihemed Şêxo bûye, carekê di sala 1981ê de di xaniyê wî de, keça wî Felek di destê wî de bû.

- M. şêxo pirtûkek ji Farisî wergerandibû zimanê Erebî, lê nizanmim mijara wê çi bû.

- Şerê ragihandinî gelekî rola xwe li ser xelkê

Rojava kir, me caran dibihîst ku Cebhet Elnesra wê sibe li hindirê Qamişlo be.

- Em gihan nexweşxana niştimanî li Qamişlo, Mihemed Şêxo çavên xwe vekiribû, gote min: Yawo, tu li ku bû yî?

- Helbestvan M.E.Hiso ji bil strana (Bûkê Rindê Ciwanê) nedabû hunermend M. şêxo.

- Ez sê caran daketim sûka Qamişlo, min tu riwên nasyar nedîtin, mixabin ... hemû biyan bûn.

Hunermend Beha Şêxo çawa li koçkirina xelkê Rojava dinere?

Yên ku karkerên wan tune be, ji mafê wan e ku berê xwe bidin Başûr, lê kesên ku dirin li bajaran xaniyên buha kirê dikin, ev yek ne dirust e. rast e, av, kehreba, û rewşa aborî aloz e, lê xelkê li Rojava man çawa jiyana xwe berdewam kirin, beşt bi xaniyan ve nehiştin, kursî û cil şewitandin. Ez sê caran daketim sûkê, min tu riwên nasyar nedîtin, mixabin ... hemû biyan bûn, teqez mal û milkên wan kesên ku koç kirine ji wan kirîne û ketîne şûna wan de. Eger sibe hilbijartin çê bibin wê asta kurdan gelekî kêmbê, û Erebê lê zêde bin, ew jî tê wateya valakirina herêma kurdî - mixabin - bi destê kurdan, yan jî wê herêm bibe herêmên ku nakokî li ser hene mîna Kerkûk û Mûsilê.

Şerê ragihandinî gelekî rola xwe li ser xelkê Rojava kir, me caran dibihîst ku Cebhet Elnesra wê sibe li hindirê Qamişlo be, yan teqînek li firokxaneyê çêbûye, lewra xelkê bi hezaran bar dikir.

Hunermend Beha Şêxo çi ji bo şoreşa Sûriyayê kir? Ji sal û nîvekê vir de me gelek çalakî kir, min û çend xortan dor şevê di 7-12an

de şevê hunerî lidar xist, dor 1400000 hezar qizinc kir, me 450 ji wan şandin Serê Kaniyê kun û destpê kiribû, 350 ji bo Amûdê û me 350 sand kobanê. Me di meha 3-2013an de (8)TN cil dan hev, min nivê wan bi destê xwe vala kirin û hevbeş kirin, kiriyên wan tenê dor 40hezar kiron ta Kobanê çû, mehekê sax li hêviyê man ku karibin hinekan ji wan derbas bikin bajarê Efrînê derfet tune bû, û wê çaxê jî şerê bajarokên Til Erân û Til Hasil jî lidar bû, me hinek gihandin wir jî. Ji bilî wî jî hinek komelên kurdî hebûn seven hunerî lidar dixistin ji bo Rojava, ez dor 9-10 şevan beşdar bûm bi wan re, pereyên wê jî di riya wan re hat şandin. Berî ku ez werim ji bi hefteyekê şevê lidar ket ez wek hunermendê sereke bi alav û tembûr û kurê xwe beşdar bûm, ew jî dor 17-18 hezar Kiron bûn, me ew pere jî xistin destê Encumena Niştimanî de ku wê şevê ew jî amade bûn, ta ku di riya wan re bigihe welêt.

Gelo ti piroje ji bo straneke li ser şoreşa Sûriyayê li ber destên we tune ne?

Her hunermendek neînek wî heye. Yekem xal dibe ku gotinên ez pê bawer im peyda nebin, xala duyem, min nedixwest ku ez straneke bêjim û piştî du

mehan - wek hinek hunermend- poşman bibim. Vê dawiyê min helbetek helbestvanê me Dildarê Midî ku bi şeweyekî rexneyî li ser tevgera Rojava nivîsandiyê awaz kir. Sed serkirdeyên Kurdan hene û her yek aş çep digerin, her dem jî qurbanî ev millet jar û feqîr e. me digot yekbûna we digotin em li Qamişlo ne em nikarin, baş e ev du sal û nivê we hûn li Hewlêrê ne, çima hûn li hev nakin, kî bipê we de heye? Hin jî gotinê wê helbestê dibêje:

Kurdo tu biner îro carek çima em li paş in yan gelo em şaş in. Em jî weke gelê cihanê bi milk û aş in lê em sed qeraş in Her yek ji we bi rengê aşî digerinê Lê her sed kelaş in Arvanê me tê hêran bi sed çerxên ne wek hev ev qasî ne baş in Qeraşê xurt û pêlwan tev bibin yek

hinganê em qelaş in Ta xelk bibêjin her bijî bo kurd û Kurdistan de gotin belaş in

Helbestvan Mihemed Elî Hiso di hevpeyvînekê de gotiye Strana Hunermend Mihemed Şêxo ya bi navê (Narinê) min nivîsandiyê, tu çi dibêji?

Helbestvan M.E.Hiso ji bilî strana (Bûkê Rindê Ciwanê) nedabû hunermend M. şêxo, ew jî bi şeweyekî govendî û dilanî hatiye stran, lê ya (Narinê) ne ya wî, ew bi xwe Filiklor e.

Du- Sê pirtûk li ser jiyana û mûzîka hunermend M. Şêxo çap bûne, lê yekê jî ji wan xwendevan tîr nekirin û dilê wî rehet nekir. Gelo sedem çi ye?

Bi rastî min nedixwest ez tu pirtûka li ser jiyana wî biweşînim û beşek ji wê jiyane wendayî be, ji ber beşê herî giring jiyana wî li îranê bû, ez li hêviya regeznameya xwe ya Siwêdî bûm, niha ez dikarim serbest herim. min navê çend kesên ku pê re dijiyan peyda kirine, ez dixwazim ew tiştên ku li ber destên me tune ne nas bikim. Ez di 2004an de çûm îranê, çûm bajarê wî(Gunbedê xews), û dibistana ku M. şêxo lê mamoste bû, waneyên mûzîkê û dûv

re yên olî didan. Li gor tê bîra min M. şêxo pirtûkek ji Farisî wergerandibû zimanê Erebî, lê nizanmim mijara wê çi bû, tiştê ku ez dizanim di bin çavdêriya re derbas bûbû, û navê wî li ser heye. Dema ez li îranê bûm hunermendê Farisî CDyek da min, tê de awaza strana wî ya (Di baxan de birin sorgul) û (Eman leyê), li ser nivîsandibûn "Mûzîk Mihemed Şêxo". min li wir wêneyê dibistana wî û odeya wî ya ku tê de hewldana kuştina wî bûye kişandiyê.

M.şêxo di hewldana kuştina xwe de xwe xist qorzikekê û telefon vekir, got: Eger ji niha û ta niv saetê ez nemirim ez nema dimirim.. Dengê fişekan di telefonê re dihat bihistin.

Çiroka hewldana kuştina wî çi ye?

Ew veşartî ye, sedem ne diyar in, lewra ez dibêjim divê ez wan kesên ku pê re dijiyan bibînim. Du caran hewldana kuştina wî bûye, carekê di sala 1981ê de di xaniyê wî de, li ber pencerê derbas bûne û fişek teqandine, ew cam û qizêz li riwê wî ketibû, wê çaxê keça wî Felek di destê wî de bû. Cara dî dema ku hatibû Tahrane kaxezên xwe çê dikir ta ku were Rojava, derbas dibe navenda partiyekê - nayê bîra min kîjan bû - piştî pazdeh deqeyan guleyan digrin ser navendê û wê gulebaran dikin, M.şêxo xwe dixwe qorzikekê û telephone vedike, dibêje eger ji niha û ta niv saetê ez nemirim ez nema dimirim, û dengê fişekan di telephone re tê bihistin.

Di salvegera çûna hunermendê me M. Şêxo, tiştine girîng û pir hestiyar hatin gotin wek gotina "Hunermend M. Şêxo ne mirina Xwedê mir, lê hatiye kuştin" gello ev gotin ta çi redêye rast e?

Ji ber wîlo min xwe li sinor xistiye û ez hatime. Ev gotin nehevdugirî ne, 25 sal derbas bûn, dektorên ew derman dikirin kurd bûn, divê

mirov vegere documentan, ez nuh vegeyam, ez li malê geriyam û min "tehlîlên" M. Şêxo yên her sê rojên li nexweşxanê derxistin, û niha li ber destê min in. Başê, ez hatim, min bang kir wî camêrê ku van gotinan dibêje û min bûyer jê re vegeandin: M.Şêxo sê mehan li Şamê ma bû, pîreka birayê me Hecî biribû ba dektor, serê salê bû serma li wir giha 10 pileyan di bin Oê re, li wir serme xwaribû û xwîn avêtbû, piştî giha mal çû ba Dr."Behmen" dermanin dabûnê.

Dawetek li ba min hebû li gundê "Xirbê Kurma" min gotiyê: tu dixwazî ez narim. got: Na, na ez baş im. Min xatir jê xwest û ez çûm. Roja dawetê bi xwe, nivro dikeve, û wî dibin nexweşxanê, min nas kir tiştêk ne normal heye gava 9ê şev layê apê min û zavê me ketin deriyê dawetê.

Em gihan nexweşxana niştimanî li Qamişlo, çavê xwe vekiribû, gote min: yawo, tu li ku bû? Ez û M.Şêxo tevî biratiyê heval bûn, hin jî dema li îranê bû name bi navê min dişandin, ew name jî min parastine.

Dektorên ew derman dikirin Dr.E.mecid Xelîl, Dr.Beşîr Ehmed, Dr.Ferîd Cima û hinek din bi roj dihatin ez ne li wir bûm, digotin em ê komîteyekê ji bo dermankirina wî çê bikin,

- Li ku ne ew name?

Li ba min li Siwêd in. Sê şevan ez li nexweşxanê dimam ta 8ê sibehê, sibehan ez dihatim malê û birayê min li wir dima, roja çaran ez hatim malê û vegeyam ez pêrgî wan bûm go baş bûye em tinin malê.

Dektorên ew derman dikirin Dr.E.mecid Xelîl, Dr.Beşîr Ehmed, Dr.Ferîd Cima û hinek din bi roj dihatin ez ne li wir bûm, digotin em ê komîteyekê ji bo dermankirina wî çê bikin, ew jî ne çû serî ji ber ku piştî du sê rojan gotin baş bûye.

Roja didiwan ez tirsiyam û pir pê eşiyam, ji ber xwîn di nav destava wî de hebû, min li deriyê dektorê nobedar da

(Dr.Ferîd Cima) bû, go: Tu tişt tune ye, ji derman e..! Roja çaran em hatin malê birayê min E.Mecid (ew jî çûye rehmetê) û zavê me Şikrî jî li wir bûn, ez mam ta 12ê şevê, min henek jî kirin, M.Şêxo jî keniya, û duv re go: Rabe here malê ev çend şev tu ranezaye, ez baş im û va Mecid û Şikrî jî li wir in. Ez çûme malê 5ê sibehê bang min kirin, ta em gihan wir piştî xwe dabû me, em çûn tamam bûbû.

Tiştê ez dixwazim bêjim nexweşiya M.Şêxo û ya rehmetiyê Kenan (ew jî di xew de çû) û ya Ibrahîm kurê wî eynî nexweşiya ye, jê re dibêjin (Marfan) êşeke dil e, ji bav û kalan digihe zariwan.

Li malê yan li nexweşxaneyê tamam bûbû?

Na li malê di xew de çûbû. Tiştê ez dixwazim bêjim nexweşiya M.Şêxo û ya rehmetiyê Kenan (ew jî di xew de çû) û ya Ibrahîm kurê wî eynî nexweşiya ye, jê re dibêjin (Marfan) êşeke dil e, ji bav û kalan digihe zariwan. Em bîn ser pîrsa te, min gote wî ciwanmêrî: Min ji bo gotinên te xwe tîlên sinor xistiye, ez hatime û wek bîra ji mafê mine jî -tiştêk li ba te hebe- ez zanibim û eger te wanbariyekê hebe divê di riya dadgehê re be, a din dokumentên li ba min êşa wî diyar dikin.

Di hejmarê dî de bixwînin: Çiroka girtina tomargeha "Felek" ya Mihemed Şêxo kî li pê bû? Sedem çi bûn? Girtina wê çiqasî berdewam kir? Kê dîsan ew vekir.? Encam çibûn.

Hêlan

Xoşman Qado

Kiro law hew herin û werin, we ev der giş gemar kir, herin biqêştin ji xwe re li derve bilîzin, axx...xwezî ev herdu rojan ji hûn çûbanan dibistanê. Bi vî awayî Dê dikir birebir, kirasê xwe jî hildabû newqa xwe û xistibû ber wî benê ku lê girêdabû, bi destekî xwarin çêdikir û bi destekî kinc li ser têlan radixist. Di wê cadê de xaniyan pala xwe dabûn hev û sîka xwe di bin lingên zarokan de rastdikirin, ji nişkave deriyek ji zikê xaniyekî vedibû, ew û birayê wî yê jê biçûktir bilez jê derdiketin û dengê hewşê bi dû xwe ve dikşandin derve ta tevî wan zarokan dibûn. Gok li bin guhê diwar diket û di nav wan de wînda dibû, du zarokan xeber ji hev re didan û hinkan jî qerfên xwe bi kincên hev

dikirin, wilo qerebalixa cadê xwe di hundirê zarokan de belav dikir.

Yekî ji wan xwe qeherand, kumê xwe xist destê xwe, û bilez berî da malê, û yekî din dikir û nedikir nikaribû qeytanê sola xwe girêdaba....

Nanek li hev pêçabû û di destê xwe de zeft kiribû, kum li ser serê xwe rastdikir û bazdida nav zarokan û bihna ava Bacana li ber pozê zarokan dixist, wan zarokan jî di bin çavan re li destê wî dinêrin bê çawa wî nanê dixê devê xwe, û gepek jê qut dikir.

Li birayê xwe, li zarokan nêrî û hêdî xwe vedizî û çû malê, rasterast berê xwe da avsarê vekir û destê xwe dixist kîsekî, mozek jê derdikir û bilez bazdida derve, dît ku zarokan dest bi lîskê kirine, moza xwe xist destê birayê xwe û xwe berda lîstikê.

Birayê wî bikêf bang wî kir:

-Ez ji xwe re qetekê bixum.

Birayê wî di cihê xwe de rawestiya û jê re got:

-Naaaa...

kêfîkekê ma û paş re jê re got:

-Ji xwe re mijekê lêx.

MAM

Anahîta Hemo

Xam sermest e,
Mamê gelê kurd e
bimîne ji kurd re,
xoşhalî ye,
Mame,
bi rê kirin kerwan
bi nîşên kurd re,
sewze geş e,
niqar dimen e,
ahenga dilê min e
taybet e, ji başûr e
rizgar e, Rojava dinale
kalîn e, halan e,
feryad e, sed ax ax e !!!

Ta rojavayê Kurdistanê
şadiya me bi deyx ke,
Mam dengê xweda ye
stêra nexşa rojhilat e,
Qamişlo zeredexene,
hêstirên Şahiye!
de bibarin...bibarin,
Buhara xoşhalîye,
de geş be yabo,
di aramgeha xwe de,
ramanên te vejînin.
Dara te şîn e.

Hekîm Ehmed

Min di sipîdê xemilî
Kesk û zer û sor û gulî
Sîngê ji zêran kir gilî
Hatîn sema bisk û gulî
Agir te berda vî dilî
Carek xwe berde vî milî
Hewran ji ber rojê hilî
Rûne di nêva pencerê
* malîkek ji helbesta seydayê Cegerxwîn ya bi wê navnîşanê di diwana wî ya sêyem de hatiye.
*Dawîya piyalê: Navnîşan ne tenê girêdayî naverokê ye, lê ew kilita helbestê ye, li ser wê heyama rewş û hestan amade dibe. Dawîya piyalê navnîşanê dihêle xwêner têbigihêje ku Cegerxwîn di dema çêkirina wê helbestê de pir hestiyar bû di dawîya şeveke bê xew de mest bûbû, ev rewş pir lihevhatî ye bi afirandinê re, ji ber wê xwêner pêşbîn dibe ku wê li helbesteke astbilind guhdar bike.
*min di sipîdê xemilî: mîna navnîşanê ev rêz radije tiştê nehatiye gotin (tiştê berî sibehê). Cegerxwîn ji destpêkê ve çavên xwe dide xwêner û wî vexwendî dîtîne dike (min di)

Dawîya Piyalê

û dîrî piraniya helbestên kurdî yê reşbîn, xwêner dikare bi Eza Cegerxwîn û çavên wî sibeheke bi xeml û ronî bibîne.
*Kesk û zer û sor û gulî: hestên Seyda bi rengê sipîdê yê sipî têr nebû, ji ber wê rengan dike rêz, dihêle xwêner bipirse: gelo ev reng yê çî ne? Yê xuristê ne? Yê lêv, dem, por û riwê yarê ne? Yan jî ew rengên netewî ne di hestên afrêner de tevî evîne bûne? Bêguman ew reng çawa bin berî her tiştî yê hesta Seyda ne.
*Sîngê ji zêran kir gilî: reng berdeyam dikin (sîng, zêr) lê wê carê tev lêkerekî (kir gilî), ew lêker dihêle liweke kelgerm bikeve hestan piştî rêza borî ya navane ku aramiyek dida hestan.
Di demeke dirêj de yek ji pîvanên çelengiya zeriyan piraniya zêran li gerdenê bû, li vir jî sîng dike gilî ji giranî û piraniya zêran.
*Hatîn sema bisk û gulî: bi beşdariya porê rengê wêneya Cegerxwîn diyartir dibe, tevger û kêf (hatin sema) di mihrecana Seyda de gur dibin. (gulî) jî du caran bi watene têvel bikar hatiye, di rêza diwem de rengê bû, lê di ya çarê de pora hûnandî bû, ev jî şeweyekî afirandinê ye ku mûzîka lihevhatî dide hevokê.
*Agir te berda vî dilî: hîna Cegerxwîn şewekariya xwe bi dawî nekiriye, jiber me digo piştî sîng û porê wê rû bê, lê veketina eşqê ew neçar hişt ku bang bike. Di

wê hevokê de bireser berî kirarê hatiye, ev li ba zîmanzanan ne şeweyekî resen û gelemper e, lê sedema wê jî pêdiviyê wateyê ye, jiber tiştê balkêş û girîng (agir) tê pêş çimkî wê kêfîkê ew bêjeya nêzikî hestên afrêner e.
*carek xwe berde vî milî: rasterast Cegerxwîn têkiliyê û nêzikîyê dixwaze li (vî milî) ango vî alî.
*hewran ji ber rojê hilî: kîjan ewr? -Bisk û gulî li pêş çav in? -perde ye li ser pencerê? -ewrên birastî li pêşiya rojê ne? -mja mest-bûnê li ser çavên Cegerxwîn e? Yan jî ewreke razber e tê wateya Seyda û yarê ji hev dûr dike û nahêle hev bibînin.
*rûne di nêva pencerê: dawîya movikê di helbesta klasîk de, xwêner yan guhdêr dibe asteke hestbilind û jînişkave tiştine nediyar diyar dibe, li vir wêne tekûz dibe, lêkera fermanî (rûne) radije lave, lavij û xwestekên helbestevan û belkî mebest ji (rûne) raweste yan aram be (di nêva pencerê), lê wek em zanin pencereyên hin xaniyên berê rîya rûniştinê têde hebû.
*Li dawîyê emê dîse bipirsîn: gelo Cegerxwîn wê sibehê çî dît? -roj li paş ewran ditiye weke yareke li paş pencerê, yan yar dît li paş pencerê mîna rojê li paş ewran?

Pirtûk Dibe Tu

Merwan Berekat

Dema ku... pirtûkekê dixwînim li pêş çavên min xêz dibin mijangên te yê têrkîla û xewna şevên sêwî bi wan mijûl dibin. Tîp dibin... wêneya kenê te bêzariya dil koçber dikin. Bêje dibin... awirên çavên belek rewanê min serxweş dikin. Xal dibin... şana li dêma te ya rastê tajanên ramûsanan ew li ser lêvên birveçuyî siwar dibin. Hevok dibin keziyên te yê bi hêviyan hatine hûnandin ew min dikin... wek nêrîneke serxweş û bêşop... di rûpelê de didelim hemû xal, bêje, hevok û xêzan bi coşa ramûsanan... ez mor dikim.

Dilawerê Zengî

Rewşa gelê kurd ya jeopolîtîkî û dabeşbûna wan, kiriye ku rewşa helbest û toreya Kurdî bi giştî wekî rewşa ramyarî û civakî be. Temenê toreya Kurdî, ne kêmîrî deh bebiliskan e. Ji dema miretiyan, ji babîfîskên navîn, ta bi dawîya babîfîska nozdehan ve, xwe dirêj dike. Ev diroka dîr û dirêj, di çend qûnaxan re derbas dibe. Gopîtkaya yekemîn di dema babîfîska dehan de, bi serkêşiya helbestvan Baba Tahîrê Hemedanî, xwediyê çarînan e. Ev helbestvan xwediyê pîtolî û zanyariya yekîtiya jîwerî (Kozmosî) ye. Bi raman û hizra yarî ya xwe, di Xweda û xweberiyê de dihingavt. Gopîtkaya diwemîn di babîfîska panzdehan de bi serkêşiya mele Ehmedê Cozîrî ve tê xuya kirin. Ev helbestvanê

Rewş û qûnaxên Helbesta Kurdî

Kurd yê pêşî bû ku helbesta (xezeli) ya Islami derbasî toreya Kurdî kiriye û nuhtî ye. Gopîtkaya siyemîn di bebilîska hevdehan de, di çiroka navdar (Mem û Zîn) a Ehmedê Xanî de, diyar e. Tiştê balkêş, ko di wê demê de, li Ewropayê, ji bo olî û dêrê Kasolîk û Pirostîstanî hevdu dikuştin(1). Lê, li Kurdistanê dengê zengilê hişyarî û rizgariya gelê Kurd li ser destê Xanî xweş dihat. Di babîfîska nozdehan de gopîtkaya kilasîkiyeta nû di berhem û nivisandinên helbestvan Nalî, Salim, û Mustefa beg de tê nuhtin. Ev kilasîkiyeta nû ji bo rizgariya neteweyî jî dihat bikaranîn. Nemaze, di navîna dawî jî babîfîska nozdehan de li ser destê helbestvanê mezin Hacî Qadirê Koyî. Ta bi wê rojê, ev şewê, di nav helbestvanên Kurdan de tê bikaranîn. Helbestvanin mezin di wê riyê de diyar bûn û navê wan di ezmanê helbesta Kurdî de geş bûn. Ji şerê cihanê yê yekemîn ve helbesta nûjen linik Kurdan dest pê bûye. Li gorî baweriya min, ew jî di çend qûnaxan re derbas dibe: Qûnaxa yekemîn di nebera herdu şerên cihanê de, bi serkêşiya Kamîran Bedirxan, Qedrî Can,

Şêx Nûrî Şêx Salih û Goran xuya dibe. Ev nuhtin û nûbûn linik her helbestvanekî ji yê din cidahî heye. Ango linik hin helbestvanan nuhtin û nûbûn di warê ziman û şikandina benda kêş û bareyê de ye, linik hinin din, nuhtin û nûbûn di naverok, raman û hûnandinê de ye. Herweha linik hinin din nuhtin û nûbûn di ziman, naverok, raman û kêşesaziye de ye. Hêjayî gotinê ye, ko berî herkesî yê helbesta nûjen nivisandîye Dr. Kamîran Bedirxan e*. Qûnaxa diwemîn piştî serhildana tevgera Ruwange bi serkêşiya helbestvanê mezin Şêrko Bêkes e. Manifestoya Ruwange, ji bo tazekirina helbesta Kurdî hawarek bi serê xwe bû. Mirov dikare bibêje ku ev manifesto digel nûkirin û azadiya helbestê, nûkirin di ziman, raman, çirok û nêrinin nû di civatê jî de bû. Piştî wê tevgerê, qûnaxeke nû, li ser destê çend rewşenbîrên Kurd mîna: (Ferîd Zamdar, Enwer Mîsyefî, Kerîm Deştî, Dilşad Ebdîle, Ferhad Şakîlî û Letîf Hilmot.....htd) xuya bû. Evan rewşenbîran bi nuhbûn û nûxwaziye bang kirin.

Di nav Kurdên Sûriyê de dest bi nivisandina helbesta nû bûye. Kelandinek li ser pêmayên mirê ronakbîran Celadet Bedirxan, Dr. Kamîran Bedirxan, Qedrî Can, Cegerxwîn, E. Namî, Osman Sebrî, Ehmedê Şêx Salih û Tirêj heye. Hin xortên nûhatî bi şeweyên nûkirî, dixwazin dest bi hûnandina helbesta kurdî ya nû bikin. Di hin helbestan de çiriska hêviyê dibînim. Lê neyê hevotin ku helbesta nûjen cihê xwe li nav me girtiye û bûye mîna helbesta kilasîk, xwedî dibîstaneke serbixwe. Uşt û sedemên wê yekê pir in. Derd û kulên me jî gelek in. Ev cih ne cihê serseknandina wê yekê ye. Tenê tiştê balkêş ev e: Reh û çav-kaniyên helbestvaniya van kesan, yan ji çavkaniya helbestvanên Ereba, an ji helbestvanên biyanî yê ko helbesta nûjen nivisandine, werdigrin û rîya wan dişopnî. Mexabin, di bin bandûra peyrewî û hevenda wê diyardekê de mane û li ser wê riyê mane. Hin jî hene bi zimanê biyanî (Erebî, Tirkî, û Farisî...td), diramin û bi kurdî dirvisînin. Helbestên wan bê sude, bê

fesal, bê serûber, xav, kerik û bê hawe ne. Giyanekî bê can, balayekî bê per û bask û sirûdekî bê awaz in. Rast e, merov nikare şîretan li helbestvanan bike. Lê merov wek xwênerê dikare nerîna xwe di helbestê de bide. Xwendina helbestê ji mirovekî ta bi mirovekî din ne tenê cuda û tê guhertin. Lê belê, xwediyê (afrandekê) helbestê bixwe, piştî çend xwendinan, tiştin nû jê re xuya dibin. Ev jî ji ber ko (hest) di sinora gotin û şorzarana de nayê bestin, û ne jî tê hevragirtin. Ji ber ku ziman nikare (hest) di bûyîna wî ya xweberî de jiber bike. Divê têkiliyê giyanî di navbera xwendevan û helbestê (pîrsur û pîrsurî) yê de hebe. Helbest, ne diyardeke sekîni û bê liv e. Ne jî dîtanîyê ekadîmî ye. Liv û guhêzeke hundirî di cihana peyv û gotinan de digere, û jiyaneke sermedî ye. Di pêşketin û nûkirina raman, hizir, ziman, huner û civakê de roleke mezin dilîze. Helbest deryake ji evîna bê dorpe û sinûr e. Bê rawestandî û miçiqandin, dizê û diherike.

* Li kovara (Hawar)ê vegere.

Awayên Dûrxistina Nakokiyên Ciwanan Bi Malbatê Re

Gelo nakokî û pirsgirêk di mala te de çêdibin? Ma ev nakokî te dêşînin û reşbîn dikin? Ne xemgîn be, ji ber ev rewşa piraniya malbatan e, di vê mijarê de pispora pirsên malbatî Rênê Balkom 5 şîretan dide me ji bo çareseriyê.

1. bibihîze û ne nerxîne: bi malbatê re bi aramî bipeyive, eger mijara hevpeyvînê li ser te be û tiştê te gotin li te nexweş hatin, gotina xwe kurt bike û li her gotinekê nevegerîne, ji ber tê li vir pir hestiyar bî, tê bêhteng bibî ji gotineke biçûk çimkî mijara hevpeyvînê tu ye.

2. tēgihiştî be: hewl bide ku tu kesayetiyan malbata xwe nasbikî, da tu karibe tast tēbighêjî li ber nerîn û kiryarên wan, ev dihêle tu wan bipejirî û win dijberî hev ne sekinin.

3. razên wan belav neke: gava yek ji malbatê tiştêkî xwe yê taybet ji te re got, neçe ji kesekî din re ne bēje, ji ber vedana razan di nav endamên malbatê de, wê bihêle ku nakokî pir bibin û bawerî kêm bibe.

4. pirsgirêkan hembêz neke: bi gelemperî nekeve nav nakokiyên di navbera kesên malbatê de, ji ber tu tu sudeyê ji vê nagirî, lê belkî cama tu xwe bavêjî nav nakokiyekê û encam neyîni be, li dawiyê wê loman ji te bikin û te sūcdar bikin.

5. malperwer be: ji bo tu dūrî nakokiyên bikeve, divê tu bê merc û pêşbînî ji malbata xwe hesbikî, ji wan hes bike ji ber ew nēziktirîn kes ji te re ne, lê pir geşbiniyan bi wan ve girênde, da hēviyên te bi wan re tēk neçin, bese ku li nik te bin û bi tenduristiyeke baş bin.

Gelo Siyaset Li Ba Keçên Nûhatî Balkêş e?

Hîna jî destpêka ciwaniya keçan qunaxa tawankirinê ye, ji keçê re dibêjin: bēhiş, kelgerm û bê berpirsariyê, tim li dū mode, kovar û nūçeyên hunerê dike.

Pir ji keçan van gotinan li xwe nexweş tînin, vê qonaxa sereke ji jiyana xwe dibînin bingehêke girîng ji bo avakirina kesayeti û çanda xwe.

Hin ji van keçan nasîna wan bi pirsgirêk û dozên siyasî heye û nerînên wan yê taybet jî di van mijaran de hene.

Îman (14 salî ye) dibêje: ez siyasetê û nūçeyên wê dişopînim, bi bavê xwe re dikevim hevpeyvînan de li ser mijar û aliyên cuda di siyasetê de, kenalên TVê yê nūçeyan dişopînim, ew dihêlin ez çihanê tevî bibînim û kesayetiyan wê nasbikim, li gotin, şrove û nerînên wan yê kūr guhdar dikim û kēfxweş dibim çimkî arîkariya min dikin ku ez kesên dora xwe nasbikim. Ez pirtūkên dirokê jî dixwînim da ez nasbikim çawa guhertin çêdibin di demaşoreşan de.

Mekiye (18 salî ye) dibîne ku: şopandina siyasetê bi xwe ne baştirîn mēraqe li ba keçên nūciwan ji ber piraniya wan dūrî van mijaran e, lê di nav demekê û demekê de bûyerine balkêş çêdibin.

Tesbîh (15 salî ye) dibêje: mijarên girêdayî bi miletê me û şoreşên wî ve ez dişopînim, eger mode me bikêşîne jî ev ne dijî ku mirov mijûl bibe bi mijarên jiyana rasteqîn.

Amal (14 salî ye) tersî wan daxive: na, ez nūçeyan naşopînim û tucaran kēfa min ji pirtūkên siyasî re nehatiye tevî ku belkî sūdeya wan pir hebe, lê ev naye wateya ku bûyerine taybet bala me nakêşin.

Li dawiyê Nûrhan (13 salî ye) dibêje: ez gotarên siyasî kêm caran dixwînim, tēgihiştin di siyasetê de dihêle em nasbikin kî rast e û kî şaş e, lê tiştê pir bala min dikêşîne kesên gewre yê ku kiryarên lehengî dikin, ew kes hējayî ku em wan jibîr nekin.

Du Guh û Zimanek

"Xwedê em bi du guhan û zimanekî afirandî, da em guhdar bikin bēhtir ji ku bi-xavî." *Sugrat*

Guhdarkirin awayekî navgîniyê sereke ye, alava wê jî ziman e, bēyî wê em nikarin nameyên kesên derdora xwe werbigrin, ew nameyên radijin hest û ramanên wan, lê tiştê girîng ew e ku tu nikarî rêzgirtinê ji derdora xwe bistîni bēyî ku tu guhdarêkî baş be, dibêjin: guhdarê baş axêverekî baş e.

Mixabin pir kes di civaka me de hene rahtîne çandêke çewt, ew di wê baweriyê de ne ku tu çiqas bi-xavî û kesê din yê pêşberî xwe ji axêver bike guhdar ji xwe re, tu ewqas zane diyar dibî. wilo em di civatên xwe de dibînin deh bi hev re dipeyvîn, yek jî dengê yê din nake.

Lê Can Cak Roso (feylesûfekî Swêsrî ye) dibêje: Xelkên hindîk zanin pir di-xavî û yê pir di-zanînin hindîk di-xavî. Bêhtir ji vê jî cama kesê din dixwaze li ser nerîna axêver-

ekî tekez bike, lê mixabin dikatorê payebilind rê nade ku ev gotûbêj bigihe li-hevhatinekê yan amanca xwe (navgîni û nēzikirin) pêk bînin, ev jî janeke xirab e. Ji bo em bi vê janê nekevin, divê em zanibin ku mebesta her axaftinekê girêdana tēkilliyê ye, ev tēkillî jî du alî jê re divîn, gava tu li aliyê din guhdar bikî bi rêzgirtin û guhdan, tevî hin alavên xurtkirina tēkiliyê wek (berken, hejandina serî û erêkirin bi çavan) bikar bîni, tē encamine bi sūde wergirî, ji ber tē baweriyê ji hevpeyvê xwe bistîni, tē wî amade bikî ku ew jî ji te re guhdarêkî baş bî, ya herî girîng jî ku wê encam yan çare ji mijara axaftinê re hebe, di rîya bandor û pejirandina nerînan ji her du aliyên.

Li dawiyê, tu nikarî pendyar û zanyarekî bê guh bî, ji ber zarokekî jî bi balkêşî û bi rastî li te guhdar nakî, eger tu lê guhdar nekî.

Zahid Mehmûd

Di texmîna min de, di çî mijarê de be, gava tu bi pirsêkê destpê bikî, wê derfeta sūdegirtinê û serkeftina amanca wê gotarê erênî be, lewre ez jî dixwazim bi pirsêkê destpê bikim ew jî ev e: Gelo çî kesekî ko hewlîde ko pênûsa xwe bikar bîne, raman û hastên xwe biguvehê berhevokekê bide, çirokan bide hev yan romanekê bihûne, di heman demê de parastina zimanê xwe yê dayikê û tîpên wê bike erkeki kesayeti, ma ew nivîskar ne ji mafê wî ye ko bi dilekî bê westan berhema xwe çap bike, di derzekê jî derzên diwarê bēdengiyê û piştguhkirinê re derxe rojeva civaka xwēneran û roniyê bide nerîn û afirandina vê berhemê.

Nivîskar tim mijûl e di mejî û dilê xwe de bi pirsê: wê ev karê di nav destê min de çap bibe yan na? ev jî dibe barek li ser bare wî yê sereke (afirandin).

Ji alîkî din ve pirsêke din wî mijûl dike, ew jî girêdayî

Pirsgirêka Nivîskar

pêşwaziya xwēner û rewşenbîran ji berhema wî re, erê ev xem bi piranî girêdayî nivîskar e, lê aliyek jê jî girêdayî berg û asta çapê ye û li dawiyê encam û rexne, wê berê xwe bidin nivîskar, di nerîna min de divê xwendevan bi nerîn û helwestên xwe, di rexnekirin û nirxandina berhemê de rola xwe pêk bîne.

Bi vî hawî, em dikarin bējin ko xema herî mezin di hembêza nivîskar de, derçûna pirtûka wî bi rengekî paqî û pejirandî, wilo nivîskar bi vê pirs-girêkê xemgîn dibe, nemaze ew nivîsandin pêdiviyên wî yê rojane peyda nake. Li dawiyê, pirsgirêka dimîne li holê nebûna sazî û dezgehên ko vê ustûbariyê hilgirin, destê yarmetiyê di çapkirinê de dirêjî nivîskaran bikin û li wan xwedî derkevin wek erkeki netewî, nemaze nişên nûhatî yê dilê xwe ji çand û zimanê xwe re vekirine, da em nemînist heyranê partîtiyê, lê belê bibin hezkiriyê peyva kurdîtiyê û em li hev xwedî derkevin.

Di yekemîn Roja Dayîkan a Mulkiye de çalakiyek ji bo wê

Mulkiye Demir Kiliç ku diya du cewiyên biçûk e wê ligel du cewiyên xwe bikeve girtgehê. Komeleya Mafên Mirovan ji bo piştgiriya Mulkiye Demir Kiliç di yekemîn Rojê Dayîkan a Mulkiye de çalakiyek li dar dixê. IHD'ê daxuyaniyê weşand û got: "Em li sînorê ku gotin lê xilas dibe ne... Ji bo Mulkiye em bi bēdengî rûdinin." Çalakiya rûniştinê 11'ê vê mehê saet 14.00'an de de li ber Lîseyaya Galatasaraya Beyoglugluya Stenbolê lidar bikeve.

Mulkiye Demir Kiliç hatîye vekirin. Ji bo dema li Navenda Çanda Mezo

potamyayê dixebitî li beşa pirtûkxaneyê dinêrî û pirtûk difrotin. Di dema ku pirtûk firotna de kesek pirtûk girtine û ji bo rêxistinê şandine. Ji ber pirtûkan Kiliç ji endamtiya rêxistinê hatîye darizandin û di dawiyê de 2 sal û mehek cezayê hepsê lê hatîye birîn. Û niha du cewiyên wê yê 8 mehî hene. Ger di kêliya dawî de tiştê neguhere Mulkiye Demir Kiliç ligel cewiyên xwe de bikeve girtgehê.

Ji bo piştgiriya Kilint kampanyaya îmzeyan ji hatîye vekirin. Ji bo yê bixwazîn piştgiriya bidin:

heve girê nade ji pêvî dostaniya dayikên me. Diya min qeherî gava min ew gazin jê kir, min çiqas xwest ez zorê li xwe bikim lê min nikarîbû ez hevaltiyê bi wan re bikim. Li dawiyê ez westiyam, min dev ji hevalên xwe yê berê jî berda û ez di tenahiyeke de dijim.) Ev bû nameya Şeyma keça 16 salî, mamoste Mihemed Şalan pisporê derûnê

Leyla Qasim kulîlka azadiyê ye

Ömer Özmen

Leyla Qasim; Di sala 1952 an de, li bajarê Kerkûkê ji dayikbûye.

Dema li Üniversite ya Bexdayê de xwendevan buye, wek endamê Yekîtiya Xwendevanên Kurdistanê, di destpêka ciwaniya xwe de, beşdarê tekoşina rizgarîya gele kurd dibe. (1971)

Di 12 ê meha Gulana 1974 an de, Leyla Qasim, di nav refên pêşmergan de cih digre u li d...jî rejîma kolonyalist tēdikose.

Tevî hevalên xwe, di encama çalakiyek de, ji terefê rejîma Baasî ya Iraqê ve hatîye girtin.

Di 12 ê meha Gulana 1974 an de, piştê darizandina dadgeha rejîma Baasîyê, tē dedardekirin.

Lehenga Kurd Leyla Qasim, li hember dadgeha faşist, helwestek bi rumet nişan dide.

Bi rawestandinek biryardar, doza gele kurd diparêze. Rejîma Baasîyê mehkûm dibe u weha bangê wan dibe:

" Hun dikarin min bikujin. Lê, hun nikarin tekoşina azadiya gele kurd asteng bikin. Bi darvekirina min re, dê bi hezaran Leyla Qasim beşdarê tevgera azadiya gele Kurdistanê bibe."

Leyla Qasim û hevalên xwe Margeret, li ber daraxacê; bi dengbilindkirina şîrûştê Ey Reqîp, jiyana xwe ji dest didin û di nav refên şehîdê Kurdistanê de cihên xwe digrin.

Di salvegera şehîdkirina wan de; ez carekê din, Leyla Qasim û hevalên wî, bi rumet bibirînim.

Bejna xwe li ber wan lehengên Kurdistanê ditewinim.

dibêje: şaşiya dê û bavên ya mezin ew e ku hevalên zarokên xwe bibijêrin, bobelata mezintir ku ev bijartî li gor berjewendiyên kesane yê dê û bavên bin, tiştêkî din jî heye divê em hay jê hebin ku hevalê baş ne tim kur û keçên wî baş in.

Na Ji Keça Hevala Diya Min Re

Ma diya te, te neçar dibe ku tu bibî heval bi keça hevala wê re, yan te azad dihêle di bijartina hevalên xwe de?

Hin dayik dibînin ji mercên dostaniyê û rêzgirtinê ye ku keça wê bi ya hevala wê re bibe heval, lê keç nerînan wan yê cuda hene, cama tersî yê dayikan û cama mîna wan.

(piştî bavê min diya min

berda û yeke din anî, diya min biryar da ku li hevalên xwe yê berê vegere, nemaze piştî bavê min nema tē malê û ew kare 24 katjimêran pêşwaziya hevalan bike, min go baş e, wê hinekî bēhtengiya wê sivik bike, lê kēfa min nedihat gava digot îleh tē bibe hevala qîzên wan, bi zorê dihişt ez bi wan re li oda xwe ya taybet rûnim, nemra telefona xwe bi her yekê jî wan dim, wilo jî

navnişana Email û fesbooka xwe.

Min ji keçên hevalên diya xwe hes nekîr, tersî hevalên ku min bi vîn û dibxweşiya xwe ew bijartine, hevalên min yê xwendinê û cîrantiyê, ew hevalên ku ez pir jî wan hesdikim, em demên xweş bi hev re derbas dikin, pir mijar û babet di navbera me de hene, lê ev keçên han tiştê me bi

Dengê Qehqeha Kewên Cemal Sadûn û Dengê Zemawendên Adilê Hiznî bar kirin..

Hunermend Cemal Sadûn ku dihat naskirin li herêma Dêrikê bi rengê stranên xwe yê gelêrî û netewî, ji ber rewşa Sûriyê berê xwe dabû koçberiyê, gihiştibû welatê Bulgaristanê, li wir rewşa wî ya tenduristî pir tinik bû, li wir bijîşkan nikaribûn wî nojdar bikin. Di 31.3.2014 çû ber dilovaniya xwedê. Cemal Sadûn ji ber stranên xwe yê netewî bi dehan caran hatiye girtin û gef kirin. Cenazeyê Hunermend Cemal Sadûn li Bajare wî, Dêrika Hemko, ku bihezaran xelkê Dêrikê pêşwazî cenazeyê wî bûn û sipartin axê.. Adil Hiznî Hunermendê herî naskirî bû li bajare Qamişlo ku ewî bi hezaran şahî, dawet lidar dixistin. Ew jî ji ber rewşa Sûriyê berê xwe dabû Herêma Kurdistanê,

di 23.4.2014 an de li Hewlêre paytexta herêma Kurdistanê, di kirîzek dîl, ku temenê wî 59 sal bû, çû ber dilovaniya xwedê.. Adilê kurê Hiznî (hunermendê gelêrî yê navdar) jî malbateke mezin û naskirî li gundê Herem Şero nêzikî bajare Qamişlo di 1955 an de ji dayik bû, xwendina xwe li dibistana seretayî ya gundê Til Şî'ra Şêxan destpê kirîye, paşê li dibistanên Qamişlo şopandîye û li hesekê amojgeh bi dawî kirîye. Di 24.4.2014 cenazeyê hunermend Adil Hiznî, gihiştê bajare Qamişlo bi hezaran hezkerên wî, heval, rêxistin, pêşwaziya wî kirin. Li gundê Til Şî'ra Şêxan sipartin axê.. Tiştê di dîl de hesret dimîne ew e ku hunermendên me piştî jiyaneke perîşaniyê li welatê xwe, li koçberiyê diçin ber dilovaniya xwedê..

Bi Bûneya 116emîn a Roja Rojnamegeriya Kurdî

Bi boneya 116'ê mîn a roja rojnamegeriya Kurdî, bi amedebûna nûnerên partiyên kurdî, rêxistina Asûrî, herdu encûmen, rêxistinên sivil, kesayetiyan welatperwer û hejmarek nivîskar, rewşenbîr û rojnamevan. Komîta çand û ragihandinê ya partiya Yekîtiya demokrat a kurd li Sûriyê, li navenda xwe li bajare Qamişlo şahiyek lidar xist, tê de gotina komîtê û yek bi navê kovar û rojnameyên (Hîwar - Pirs - Newroz) û ya nivîskar konê Reş hatin xwendin, helbestên (Diham Hesen, Mehîzû Reşîd, E. Samed Mehîmûd, Dilbirîn) hatin xwendin, di nav re mûzîk û stranin filiklor jî aliyê her du hunermendan (Se'îd Ferso û Zêdan bavê Ferîd) û çend

perçeyên mûzîkê jî gîtara Him Bedir pêşkêş bûn. Li dawiya vê şahiyê hejmarek rojnamevan û peyamnêr û malper hatin xelat kirin ew jî ev bûn: Malpera Welatê Me, Welatî Net, komela Sobarto, peyamnêrên TVyan: Gelê Kurdistan (Ferhad Şêxanî), Ronahî (Dildar Felemez), Rûdaw (Pêşewa Behlewî), Orient (Rodî Brahîm), Kurdistan (Mizgîn Gemo), ARK (Bindar Şernexî). Hêjayî gotinê ye ku bi vê boneyê Yekîtiya Nivîskarên Kurd li Sûriyê û Yekîtiya Rojnamevanên Kurdên Sûrî şahiyekê hevbeş li navenda P.D.K-S, lidar xistin, Partiya Demokratî Pêşverû kurdî li Sûriya jî ev roj li navenda xwe lidar xist....

Mehrecana Buharê di çapa Xwe Ya Duyem De

Hevpeyman xortên Sewa, û rêxistina Arîdo ya civaka sivil mehrecana Buharê ya didiwan li bajare Qamişlo, li navenda rêxistina Asûr hat lidar xistin, mehrecanê pênc rojan çalakîyên xwe jî stiran, şano, filmên belgeyî, pêşengehên şewekarî û fotografi, berdewam kirin, bi tevlibûna beşdaran jî hemî pêkhatan roja çarşemê 30ê Nisanê 2014 mehrecan bi gurzek çalakî bi dawî bû.

Ji Calakiyên Komela Rewşen Bedirxan

Di 17 .04 . 2014 an de, li navenda komela Rewşen Bedirxan, li bajare Efrînê, Komelê kongira xwe ya sêyemîn, di bin silogana (Şêr şêr e, çi jin çi mêr e) li dar xist. Pirograma kongir bi kêlîkeke bédeng li ser canên pakrewanên doza Kurdî û şoreşa Sûriyê dest pêkir. Paşê, rapora ku komîta rêvebir amade kiribû hat xwendin. Piştî xwedina raporê kar û çalakîyên komelê yê di salekê de hatin nirxandin, û piştî tebînên sêdar jî aliyê endamên Komelê ve tozîkeke nû hate danîn. Di vê kongrê de, careke din hat teqezkirin, divê ku jina kurd ligel mêrê kurd di hemû warên jiyane de, bixebite, û ew bêrol nemîne, ji ber ku civaka ku jina wê ne di doza kar û xebatê de be, ew civak pêş ve naçe, û berî ku ew derbasî wê xebatê bibe, divê ew azad be. Xala dawiyê jî pirograma kongir mamoste Kifyet Hesen wek seroka komelê, Lewend Hebeş wek cîgir û komîteke kargêriyê jî hatin hilbijartin.

Mêvanên "Palo" Li Ser Tiliyan Di-hatin Jimartin

Di 9.5.2014 an de, 23 saliya koçbarkirina seydayê helbestevan nemir Ehemmed Palo, girûpek nivîskar û rewşenbîr li goristana Mehmeqeye li bajare Qamişlo serdana goma mele Palo kirin. Hêjayî gotinê ye ku berhemên mele Ehemmed Palo bi dehan e, lê tenê du berhem jî wan hatine çapkirin ya yekê helbest e (Dewr û gera Kurdistanê) û pirtûka duyem (Rêzimana Kurmancî). Seydayê Palo naskirî ye ku wî dirêjtirîn helbest di dîroka toreyê gerdûnî de risîye, ew jî hîna destnivîs e, bi navê (Civîna Nemiran), tê de seyda dide pêşiya dastana (Ilyaza) ya Homîros û peyama (Xufran) ya Me'erî. Mixabin mêvanên Palo li ser tiliyan dihatin jimartin, ew jî ji ber nakokiyên nivîskaran û saziyên wan. Dilovani û aramî jî canê Paloyê nemir re, man û geşbûn jî bîranîna wî re.

مطبة محروقات
ميديا
GAZIYA MÎDIYA
Salih Giştî
صالح كشتي
قامشلي . الشارع العام . مقابل الجمارك 450076

YEKEMÎN FÎLMA SÎNEMAYÊ LI ROJAVA HATE KÎŞANDIN

THE ROAD TO ALEPPO

فيلم الطريق إلى حلب

Derhênerê Kurd Şiyar Abdî filmeke nû bi navê "Li ser rîya Heleb", li rojavayê Kurdistanê li bajarê Kobanî kişand. Hemû listikvanên ku di filmê de cih girtine, ji xelkê herêma Kobanî ne, û cara yekemîn derdikevin pêşberî kamerayê. Film behsa serpêhatiya ciwanekî bi navê Ronî dike, ku

ji Ewropa bi rêdikeve û li diya xwe ya li Sûriyê girti digere. Film wê beşdarî yek ji mezintirîn festivalên sinemayê li Ewropa Locarno bibe. Derhênerê filmê Şiyar Abdî, niha li Hewlêrê ye û amadekariya senaryoyeke nû dike. Abdî berê jî derhêneriya filma (Meş) kiribû, ku gelek xelatên navdewletî standibûn.

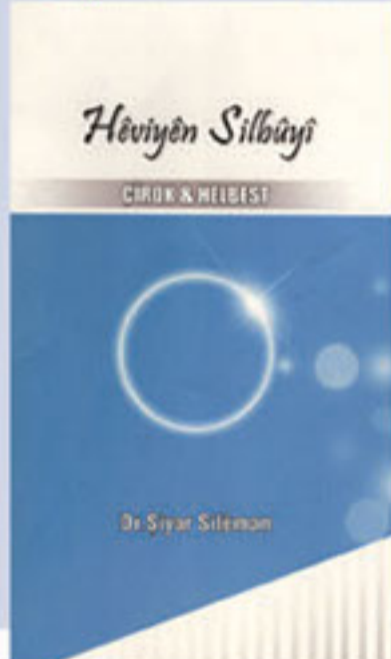
Yekîtî Ne Girêdana Reng û Paçan e Yekîtî Ya Dil û Milan e. DE BIBIN YEK

Wizya büyer

(Hêviyên Silbûyî) Yên Dr.Şiyar Silêman Derket

(Hêviyên Silbûyî) navnişana berhema Dr.Şiyar Silêmanê, di derdora 100 rûpelî de, Şiyar ezmûna xwe di wêjeyê de bi çar çîrok û hivedeh helbestan pêşkêşî xwêneran dike, pirtûk bi çapeke xweşik û naverokeke hestnazîk derketiye. Şiyar di helbestekê de dibêje:

Gula xemgîn
 li nik min pir biha ye
 te dil birye
 me can jî tev daye
 ji min dût î
 ji min şahî cuda ye
 dilê min.

XAÇERÊZ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ASOYÎ:

- 1- Rojnameya kurdî ya yekem.
- 2- Erê bi zimanekî din, leşkerên pir.
- 3- Xwarîna nîvro.
- 4- Serekê gund, zarokê jê re bû, genimê hêrtî.
- 5- Endamekî laş(vajî), paşdaçek(vajî).
- 6- Dijî wer, germa.
- 7- Ji bo neyîniyê, rojê heftiyê, birayê bav.
- 8- Alava xwedîtîne, nalîn(vajî).
- 9- Helbestevanekî navdar.
- 10- Paşdaçek, jêr.

STÛNÎ:

- 1- Bajarekî rojavayê Kurdistanê, ji çandiniyan e.
- 2- Eger(vajî), li ser qadê ye(vajî), perên yekî li yê din in(vajî).
- 3- pirtûka wateyeyan.
- 4- Li daristanê hene, wek hev.
- 5- Miletê e, wek hev.
- 6- Xwarineke genimî, mal(vajî).
- 7- Reş, bê av, cînaveke kesî.
- 8- Welatekî asya+jî bo dirûtîne(vajî), piş.
- 9- Ji bo gelekjimara navan (vajî), mirov(vajî).
- 10- Kêf, sewal.

Naşiyonal Cografik: Hewlêr Yek Ji Baştirîn Bajarên Toristiyên Cihanê ye

Govareke navdar a cihanî dibêje, ku bajarê Hewlêrê weke yek ji baştirîn bajarên toristiyên cihanê di sala 2014an de hatiye destnîşankirin. Govara (National Geographic) di hijmara xwe ya dawiyê de babetek li dor bajarê Hewlêra paytexta Herêma Kurdistanê belav kiriye û têde ragihandiye, ku Hewlêr di nava baştirîn

bajarên toristiyên cihanê de cihê xwe girtiye. Govara navhatî di babeta xwe de behsa rewşa avedanî û ewlekarî ya Hewlêrê kiriye û nivisandîye, Hewlêr di bi warê siyasî, ewlekarî û avedanîyê de xwedan rewşeke gelek baş û aram e. Di beşeke din a raporta han de bajarê Hewlêr weke yek ji baştirîn bajarên toristiyên cihanê di sala 2014an de hatiye destnîşankirin

Google Bi Balafirên Bê Balafirvan Dê Enternetê Belav Bike

Kompaniya Google a Emêrika ku ji aliyekî ve bi Facebookê re di rikberiyê de ye, ragihand ku wê hejmarek ji balafirên bê balafirvan kiriye, û dê balafirvan ji bo ku enternetê li deverên cuda yê cihanê belav bike bi kar bîne, bi teybet li deverên hejar ji cihanê. Google ragihand ku wê 20 karmand erkdar kirine ku bi vî karî rabin, lê wê ji aliyê xwe ne bihabûna vî pirojê û ne giranbûna bihaya balafirên ku kirîne eşkere

kirin, google tekez kir ku wê hejmarek ji balafirvan bê balafirvan ên bi tihna rojê kar dikin ji kompaniya Taytan kirîne. Balafirên Taytan ên bi tihna rojê kar dikin dikarin demên dirêj li ezman bimînin ku dighêje 5 salan û sinyalên enternetê li deverên cihanê yê hejar belav bikin û bi vî yekê wê gelek welatîyên hejar li dinyayê karibin sûtê ji xizmetên ku google pêşkêş dike bigirin bi teybet di demên bobelat û felekatan de.

ŞAR Pîroz Be..

Ji kovara Şar re, hejmara wê ya (1)ê, pîroz be, hêviya me ew e ku bi serkeftin û pêşveçûnê, cihêkî xuya di nav xwişkên xwe de bigire, da ku em bi hev re karibin qada çand û ragihandinê di Rojavayê Kurdistanê de geş bikin. "Büyepress"

Xelatkirina Jinek Kurd Li Emrika

Revenda Îranî li wîlayeta California xelat dan jimareke jinên ku keda wan di têkoşînê de hene, ku yek ji wan jinan xanimek ya Kurd bû bi navê Munir. Xanim Nahid dayîka 2 şehîdan e, ku herdu kurên wê di destpêka şoreşa îslamî ya Îranê de, li ser destên rejîma melleyan hatin bidarvekirin. Derbarê vî yekê, xanim Soraya Felah, çalakvana mafên jinan li ser xelatwer-girtinê bi Dengê Emrika re axivî û rola xanima Kurd Munir Nahid anî ziman.

Wê Laleya Mûşê Ji Hêla Aboriyê Ve Sûtê bide

Rêveberiya dezgehên pêşvebirina çandiniyê ya Bercayê dest bi xebatan kir ku ji gulên Lale yê li bajarê Mûşê yê Bakûrê Kurdistanê hêşîn dibin, ji hêla aboriyê ve feydê bibînin. Li deşta Mûşê gulên Lale bi siruştî, piştî ku hewa germ dibe derdikevin. Endazyarê genetîkê yê rêveberiya dezgehên pêşvebirina çandiniyê ya Bercayê Umît Ore daxuyanî da û destnîşan kir ku dê Lale jî wek silqan (pazîk) ji hêla aboriyê ve feydeyeke mezin bide û dê Mûş di vî warî de bibe navend. Ore diyar kir ku li dinyayê herî zêde ji sedî 80 Lale Li Hollandayê tî çandin û li Tirkiyê jî tenê li Qonyayê tî çandin.

Ore got ku armanca wan ew e ku li deşta Mûşê Laleyên ku mezin dibin ji hêla aboriyê ve bikin tiştêkî bifeyde. Ore destnîşan kir ku ji parastina Laleyên ku li Deşta Mûşê mezin dibin û ji bo ku cureyên Laleyên adapte bikin projeyek dane destpêkirin û wiha got: "Di destpêkê de emê cureya laleyê ku li deşta Mûşê hêşîn dibe biparêzin û zêde bikin. Ji bilî vî me ji Qonyayê 9 cure lalên anîn û em hewl didin ku wana fêrî şert û mercên deşta Mûşê bikin. Ji bo ajotina laleyên me parselên ceribandîne amade kirin. Di vî warî de em gellekî pêş ketin. Heke proje temam bû emê parve bikin."